

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6Co/180/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3817211939
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ing. Miroslav Mand'ák
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2019:3817211939.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom v senáte zloženom z predsedu JUDr. Ing. Miroslava Mand'áka a členiek Mgr. Stanislavy Kollárovej a JUDr. Ivety Sopkovej v spore žalobcu: Sociálna poisťovňa, so sídlom Bratislava, 29. Augusta 8-10, IČO: 30 807 484, proti žalovaným: 1/ D. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom S., ul. XX. X. XXX/XX, 2/ Komunálna poisťovňa, a.s., Vienna Insurance Group, so sídlom Bratislava, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenému: Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s.r.o., so sídlom Banská Bystrica, Robotnícka 6, IČO: 36 868 299, o zaplatenie 5 599,20 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného 2/ proti rozsudku Okresného súdu Prievidza č.k. 5C/27/2017-89 zo dňa 16. apríla 2018, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti **p o t v r d z u j e** .

II. Žalobcovi **p r i z n á v a** voči žalovanému 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie uložil žalovaným 1/,2/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 5 599,20 eur do troch dní s tým, že plnením jedného zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť plnenia druhého žalovaného. Žalobcovi nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie uviedol, že žalovaný 1/ bol rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 12.4.2006 č.k. 1T/356/2006-83 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín zo dňa 12.6.2007 č.k. 2To/103/2006 uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví podľa § 224 ods. 1 , ods. 2 Tr. zákona a trestného činu neposkytnutia pomoci podľa § 208 Tr. zákona, za čo mu bol uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 2 roky, výkon ktorého sa mu podmienene odložil na skúšobnú dobu 4 rokov. Zároveň mu bol uložený trest zákazu činnosti riadiť motorové vozidlá všetkého druhu v trvaní 4 roky. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 12.6.2007. Trestnej činnosti sa žalovaný 1/ dopustil tým, že dňa 3.7.2005 o 6.10 hod. viedol po ceste č. I/64 smerom z Prievidze do obce Zemianske Kostolany osobné motorové vozidlo zn. Škoda XXX S K. PD-XXXBX, pričom v kilometri 138 pri firme Májostav v dôsledku mikrospánku prešiel s vozidlom do protismeru, kde ľavou prednou časťou narazil do protiidúceho cyklistu M. M., čím porušil ustanovenie § 4 ods. 3 písm. c) zákona č. 315/1996 Z.z. o premávke na pozemných komunikáciách. Cyklista M. M. utrpel ťažké zranenia, ktoré viedli k jeho následnej invalidizácii od 21.6.2006. Podľa posudku posudkového lekára žalobcu zo dňa 11.4.2016 miera poklesu vykonávať zárobkovú činnosť u poškodeného je 80%. Za obdobie od 1.1.2016 do 31.12.2016 žalobca poškodenému M. M. vyplatil dôchodkové dávky v sume celkom 5.599,20 eur (762,10 eur v mesiaci január, po 466,60 eur v mesiacoch február až november a 171,10 eur v mesiaci december). Uvedenú sumu si následne uplatnil u žalovaného 1/ podľa § 238 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení výzvou č. 24/2017 zo dňa 16.2.2017. Žalovaný 1/ na výzvu nereagoval, preto mu zo strany žalobcu boli zaslané upomienky zo dňa 3.4.2017 a 26.5.2017. Dižnú sumu mu žalovaný 1/

doposiaľ neuhradil, v konaní nárok žalobcu nenamietal. Listom zo dňa 24.3.2017 žalobca požiadal žalovaného 2/ o poistné plnenie v celkovej výške 16.701,60 eur. O poskytnutie poistného plnenia žalobca žalovaného 2/ žiadal aj e-mailom dňa 8.6.2017 a 15.8.2017, avšak bezvýsledne. V konaní nebolo medzi stranami sporné, že žalovaný 1/ mal v čase dopravnej nehody uzatvorené povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovaného 2/. Žalovaný 2/ nárok žalobcu uplatnený voči nemu neuznával z dôvodu, že podľa právnej úpravy, platnej v čase vzniku dopravnej nehody, zákon o povinnom zmluvnom poistení neupravoval jeho povinnosť zaplatiť škodu žalobcovi vzniknutú úhradou nákladov vyplatených dávok dôchodkového poistenia, nakoľko nemal a ani nemá postavenie poškodeného. Povinnosť uhradiť žalobcovi tieto dávky mu vznikla až v dôsledku novely zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 110/2007 Z.z. účinné od 1.4.2007, avšak vzťahovala sa len na zmluvné vzťahy vzniknuté od 1.4.2007. Okrem toho poukázal na definíciu pojmu „poškodený“ podľa § 2 písm. g) zákona o povinnom zmluvnom poistení, podľa ktorej sa poškodeným rozumie ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. Žalobca však žiadnu škodu prevádzkou motorového vozidla neutrpel, preto nemal a ani nemá postavenie poškodeného podľa ustanovení zákona o povinnom zmluvnom poistení. Z uvedeného dôvodu mu (žalovanému 2/) nevznikla povinnosť poskytnúť poistné plnenie žalobcovi. Žalovaný 2/ tiež uvádzal, že v zmysle § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení si žalobca nemôže uplatňovať svoj nárok voči nemu priamo ako voči poisťovateľovi. Podľa jeho názoru nároky uplatňované žalobcom sú kryté povinným zmluvným poistením až od účinnosti novely zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 110/2007, t.j. od 1.4.2007.

3. Súd prvej inštancie vec právne posúdil podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení, § 4 ods. 2 písm. a/, § 4 ods. 3, § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v znení účinnom do 31.12.2005, § 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom od 01.04.2007 a konštatoval, že žaloba bola podaná dôvodne. V konaní bolo preukázané, že žalovaný 1/ sa dňa 3.7.2005 dopustil protiprávneho konania, v dôsledku ktorého utrpel M. ťažké zranenia, čo viedlo k jeho následnej invalidizácii od 21.6.2006. Taktiež je nesporné, že v súvislosti s touto invaliditou žalobca M. M. za obdobie od 1.1.2016 do 31.12.2016 vyplatil dôchodkové dávky vo výške 5.599,20 eur. V zmysle ust. § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vznikol výplatom dôchodkových dávok žalobcovi voči žalovanému 1/ nárok na náhradu škody, a to vzhľadom k tomu, že k poškodeniu zdravia M. M. došlo v dôsledku jeho zavineného protiprávneho konania. Žalovaný 1/ nárok žalobcu v konaní ani nenamietal. Žalobca si svoj nárok uplatnil aj voči žalovanému v 2. rade, a to na základe ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a) a § 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení. V konaní existenciu platne uzavretej zmluvy o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla medzi žalovanými 1/,2/ strany sporu nenamietali, preto súd považuje tieto skutkové tvrdenia za nesporné (§ 151 ods. 1 CSP). Žalovaný 2/ však namietal svoju pasívnu vecnú legitímáciu v konaní s poukazom na to, že ust. § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení, v znení účinnom do 31.12.2005, neupravovalo povinnosť žalovaného 2/ zaplatiť žalobcovi škodu vzniknutú úhradou nákladov vyplatených dávok dôchodkového poistenia, pretože nemal a ani nemá postavenie poškodeného, nakoľko prevádzkou motorového vozidla neutrpel žiadnu škodu. Taktiež podľa jeho názoru žalobca nemôže podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení uplatňovať nárok priamo voči jeho osobe. S týmito argumentmi sa súd nestotožnil. Zákom č. 430/2003 Z.z., účinným od 1.11.2003, ktorý novelizoval zákon č. 381/2001 Z.z., sa v § 4 ods. 2 ustanovilo, že poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ, teda žalovaný 2/, za neho, teda za žalovaného 1/ poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody vzniknutej, okrem iného, úhradou dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia. Náklady spočívajúce vo vyplatených dávkach nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia však môžu vzniknúť iba Sociálnej poisťovni ako nositeľovi sociálneho poistenia v zmysle Zákona o sociálnom poistení. Žalovaný 1/ má teda z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil, okrem iného, aj škodu vzniknutú úhradou dávok nemocenského a dôchodkového poistenia, ktorá škoda v zmysle výkladu tohto zákona mohla vzniknúť len subjektu, ktorý je oprávnený na výplatu týchto dávok. Je preto nelogické, ak žalovaný 2/ tvrdí, že povinnosť nahradit' uplatnené a preukázané nároky na náhradu dávok zdravotného poistenia, nemocenského poistenia, ako aj dávok dôchodkového poistenia v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení, v znení účinnom do 31.3.2007, bola žalovanému 2/ ako poisťovateľovi stanovená iba vo vzťahu k poškodenému, ktorému ale nevznikla škoda úhradou dávok dôchodkového poistenia. Takáto škoda mohla vzniknúť len subjektu, ktorý takéto dávky poškodenému

v dôsledku invalidity, vzniknutej následkom dopravnej nehody, vyplatil. Škoda vzniknutá úhradou dávok dôchodkového poistenia preto nemohla vzniknúť fyzickej osobe, ak na výplatu týchto dávok je oprávnená Sociálna poisťovňa, t.j. žalobca, ktorý bol takýmto spôsobom na uvedené oprávnený už v zmysle zákona č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni. Z vyššie uvedeného teda jednoznačne vyplýva, že i v čase, kedy došlo k poistnej udalosti, bol žalobca oprávnený na to, aby škoda, ktorá mu vznikla úhradou dávok dôchodkového poistenia, bola uhradená v zmysle § 4 ods. 2 písm. a) zákona o povinnom zmluvnom poistení poisťovateľom, t.j. žalovaným 2/. Oprávnenie Sociálnej poisťovne vyplýva následne aj z ust. § 238 zákona o sociálnom poistení, účinného v čase, kedy k poistenej udalosti došlo, nakoľko ním bolo upravené právo Sociálnej poisťovne voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania. To, že výplatom dávok zo strany žalobcu došlo na jeho strane ku vzniku škody, potvrdzuje samotné znenie § 238 ods. 2 tohto zákona, podľa ktorého sú orgány, či už štátnej správy, právnické osoby, fyzické osoby, povinné poskytovať organizačným zložkám Sociálnej poisťovne potrebnú súčinnosť na účely náhrady škody, ktorá vznikla Sociálnej poisťovni výplatom dávok. Zákon o sociálnom poistení hovorí o tom, že Sociálnej poisťovni výplatom dávok vznikla škoda, z čoho je nevyhnutné vyvodiť i to, že výplatom týchto dávok sa stáva poškodenou. Pokiaľ teda žalovaný 2/ uvádza, že žalobca sa za poškodeného nepovažuje, nemožno tento jeho výklad považovať za správny. Takýto výklad by v dôsledku prílišného formalizmu bránil žalobcovi (t.j. Sociálnej poisťovni), ktorému vznikla ujma tým, že vyplatil dávky v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby (žalovaného 1/), uplatniť si ich refundáciu prostredníctvom poisťovateľa, teda žalovaného 2/, ak v čase poistnej udalosti mal poistený (žalovaný 1/) uzavretú poistnú zmluvu, predmetom ktorej bolo poistenie osobného motorového vozidla pre zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Súd tiež zastáva názor, že žalobca je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti žalovanému 2/ ako poisťovateľovi na základe ust. § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, keďže podľa tohto ustanovenia poisťovateľ náhradu škody uhrádza poškodenému, za ktorého je vo vyššie uvedenom rozsahu vnímaný aj žalobca, a teda toto zákonné ustanovenie mu dáva oprávnenie uplatniť si nárok aj priamo voči poisťovateľovi s tým, že má povinnosť uplatnený nárok preukázať. Argumentácia žalovaného 2/ o tom, že žalobca nie je oprávnený uplatňovať si nárok priamo voči poisťovateľovi podľa § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení by mohla byť aplikovaná na nároky vzniknuté na základe poistnej udalosti, ktorá nastala po účinnosti novely zákona o povinnom zmluvnom poistení č. 110/2007 Z.z. (t.j. od 1.4.2007). Uvedenou novelou zákona došlo k tomu, že škoda vzniknutá úhradou nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského a dôchodkového poistenia, ktorá bola upravená v § 4 ods. 2 písm. a) tohto zákona, a vo vzťahu ku ktorej mal poistený z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho túto škodu nahradil, bola z predmetného ustanovenia vyňatá tak, že aktuálne je v platnosti ustanovenie § 4 ods. 3, v ktorom už tento nárok Sociálnej poisťovne nie je špecifikovaný ako „škoda“, pretože postupne precizovaním právnej úpravy došlo k ustáleniu, že tento nárok žalobcu je nárokom regresným. Až do takto precizovaného znenia sa však žalobca za poškodeného v zmysle § 238 zákona o sociálnom poistení považoval. Poistený má naďalej z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom, teda Sociálnej poisťovni, nie škodu, ale náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, a pod., vrátane dávok dôchodkových. Uvedená zmena vychádzala zo skutočnosti, že regresy zdravotných poisťovní, ako aj Sociálnej poisťovne voči poisťovniam, sú ujmu, ktorá vznikla až následne, teda, žalobca síce neutrpel škodu priamo prevádzkou motorového vozidla, ale v dôsledku prevádzky motorového vozidla došlo ku škode na zdraví, v dôsledku čoho bol žalobca povinný vyplatiť dávky (náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, a pod., vrátane dávok dôchodkových). Uvedené však nič nemení na tom, že až do tejto novely žalobcovi rovnaký nárok, teda nárok na úhradu nákladov zdravotnej starostlivosti, či dávok nemocenského a dôchodkového poistenia, ktoré boli zo strany žalobcu vyplatené, považoval zákon za škodu. Na základe týchto skutočností súd žalobe vyhovel. O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalobca mal v konaní plný úspech, preto by mal nárok na náhradu trov konania voči žalovaným v celom rozsahu. Žalobcovi však v konaní však žiadne trovy nevznikli, preto súd rozhodol tak, že mu náhradu trov konania nepriznal.

4. Proti tomuto rozsudku v časti vo výroku, ktorým bol zaviazaný na plnenie, podal v zákonnej lehote odvolanie žalovaný 2/. Navrhol rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť tak, že žaloba bude vo vzťahu k nemu zamietnutá a bude mu priznaný nárok na náhradu trov konania, pričom namietal nesprávne právne posúdenie veci súdom prvej inštancie. Podľa zákona o povinnom zmluvnom poistení sa pod pojmom poškodený rozumie ten, kto utrpel prevádzkou motorového vozidla škodu a má nárok na náhradu škody podľa tohto zákona. Pri zodpovedaní otázky koho považovať za poškodeného v zmysle uvedeného zákona je potrebné vychádzať z vymedzenia predpokladov všeobecnej zodpovednosti

fyzických a právnických osôb za škodu. Vznik zodpovednosti je potom spájaný so škodovou udalosťou, ktorá zodpovednosť nachádza svoje zákonné vymedzenie v § 427 Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu medzi konkrétnou ujmom poškodeného a konkrétnou škodovou udalosťou sa potom vždy zisťuje príčinná súvislosť, pričom vždy musí ísť o priamu príčinu. Príčinnú súvislosť pritom nemožno vyvodzovať z niečoho, čo je už následkom škodnej udalosti, za ktorú škodca zodpovedá. Poškodeným pre účely zákona o povinnom zmluvnom poistení môže byť potom len ten, kto priamo v súvislosti s prevádzkou motorového vozidla utrpel škodu. Žalobca má právo na náhradu škody voči tretím osobám, ktorá mu vznikla výplatom dávok v dôsledku zavineného protiprávneho konania. Ide o špecifickú formu postihu, ktorú možno označiť ako zvláštny spôsob náhrady škody. Niet tu však priamej príčinnej súvislosti medzi škodovou udalosťou, dopravnou nehodou a výplatom dávok žalobcom poškodenému. Z § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom od 1.11.2003 vyplýva, že tento neupravuje povinnosť žalovaného 2/ zaplatiť škodu žalobcovi, pretože žalobca nikdy nemal ani nemá postavenie poškodeného podľa § 2 písmeno g/ zákona o povinnom zmluvnom poistení, pretože žalobca v priamej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla, ktorým žalovaný spôsobil škodu na zdraví poškodenému (M. M.), neutrpel žiadnu škodu. Škoda vznikla žalobcovi až momentom výplaty dôchodkových dávok poškodenému v dôsledku zavineného protiprávneho konania žalovaného 1/, teda po účinnosti novely zákona o povinnom zmluvnom poistení vykonanej z.č. 110/2007 Z.z.. Napriek tomu súd prvej inštancie žalobcu subsumuje pod pojem poškodený, ktorý názor je neobhájiteľný. Ustanovenie § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom od 1.11.2003 upravuje vzťah medzi poisteným a žalovaným 2/, nie vzťah medzi žalobcom a žalovaným 2/. Ak žalobca nie je poškodeným v zmysle zákona o povinnom zmluvnom poistení, nemôže sa proti žalovanému 2/ domáhať plnenia nároku za poisteného podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o povinnom zmluvnom poistení. V rozsudku sa súd prvej inštancie vôbec nezaoberal skutočnosťou, či škoda vznikla v priamej príčinnej súvislosti s prevádzkou motorového vozidla žalovaného 1/ a v tomto smere poukázal na judikatúru Najvyššieho súdu SR. Až zo zákona o povinnom zmluvnom poistení účinného od 1.4.2007 vyplýva právo poisteného, aby žalovaný 2/ ako poisťovateľ nahradil uplatnené, preukázané a vyplatené dôchodkové dávky žalobcovi ako jednému z príslušných subjektov podľa § 4 ods. 3 zákona. Podľa odbornej literatúry (Petruľák, M., Šulíková, M. poisťné zmluvy, Praha, C.H. Beck 2012, str. 125) nárok zo strany zdravotnej alebo sociálnej poisťovne nie možné podľa § 15 zákona o povinnom zmluvnom poistení uplatniť priamo voči poisťovni, ale iba voči škodcovi. Táto argumentácia podporuje právny záver, že žalobca nemá aktívnu vecnú legitímáciu voči žalovanému 2/ na uplatnenie žalovaného nároku.

5. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného 2/ písomne vyjadril tak, že s ním nesúhlasí a poukázal na svoje stanovisko prezentované v konaní pred súdom prvej inštancie. Vzhľadom na znenie zákona o povinnom zmluvnom poistení účinné od 1.11.2003 je nesprávny výklad žalovaného 2/, podľa ktorého povinnosť uhradiť nároky podľa tohto zákona bola stanovená len vo vzťahu k poškodenému, nie však vo vzťahu k žalobcovi, z čoho vyplýva, že žalobcu nepovažuje za poškodeného. Uvedené je v rozpore s dikciou § 4 ods. 2 tohto zákona, pretože náklady predstavujúce vyplatené dávky nemocenského a dôchodkového poistenia môžu vzniknúť iba Sociálnej poisťovni ako nositeľovi sociálneho poistenia. Z výkladu § 4 ods. 3 zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom od 1.4.2007 vyplýva, že zákon uvádza jednotlivé dávky a plnenia sociálneho a zdravotného poistenia, ktoré podliehajú refundácii z povinného zmluvného poistenia. Tieto plnenia boli vyňaté z § 4 ods. 2 písm. a/ zákona, ktorý upravuje náhradu škody na zdraví a náklady pri usmrtení. Z toho vyplýva, že regresné nároky sociálnej poisťovne a zdravotných poisťovní sa už nehradia z poistného limitu určeného na náhradu škody na zdraví, ale z limitu určeného pre škody podľa § 4 ods. 2 písm. b/ až d/ zákona. Je možné konštatovať, že žalobca má právo voči tretím osobám uplatniť si náhradu škody predstavujúcu vyplatené dávky v súlade s § 31 zákona o Sociálnej poisťovni a § 238 zákona o sociálnom poistení. Regresné nároky zo zodpovednosti za škodu spôsobenú pri prevádzke motorového vozidla vzniknuté výplatom dávok sociálneho poistenia patria Sociálnej poisťovni, ktorá má v týchto prípadoch postavenie poškodeného a nepatria ani poisťencovi ani príjemcovi dávok. Na základe uvedeného niet právneho dôvodu na spochybňovanie právnej povinnosti žalovaného 2/ na úhradu týchto dávok a jeho pasívnej legitímácie v konaní.

6. Žalovaný 2/ sa k vyjadreniu žalobcu písomne vyjadril tak, že podľa jeho názoru nie je možné, aby žalobca uplatňoval svoj nárok priamo voči žalovanému 2/, ale len voči žalovanému 1/, a to z toho dôvodu, že náklad žalobcu, ktorý predstavujú ním vyplatené dávky, nie je škodou podľa § 442 a nasl. Občianskeho zákonníka, ale osobitným nárokom. Realizácie práva podľa § 4 ods. 3 zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom od 1.4.2007 sa môže domáhať len subjekt, ktorému toto právo priznáva právny

poriadok, pričom ním nie je žalobca. Dopravná nehoda, v dôsledku, ktorej došlo k poškodeniu zdravia M. M., bola len sprostredkovanou príčinou vzniku škody žalobcu, preto žalobca nie je poškodeným v zmysle obsahu pojmu poškodeného podľa § 2 písm. g/ zákona o povinnom zmluvnom poistení. Žalovaný 2/ argumentuje, že ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom od 1.11.2003 neupravuje jeho povinnosť zaplatiť náhradu škody škodu žalobcovi, pretože žalobca nemá postavenie poškodeného podľa § 2 písmeno g/ zákona o povinnom zmluvnom poistení. Až zo zákona o povinnom zmluvnom poistení účinného od 1.4.2007 vyplýva právo poisteného, aby žalovaný 2/ ako poisťovateľ nahradil uplatnené, preukázané a vyplatené dôchodkové dávky žalobcovi ako jednému z príslušných subjektov podľa § 4 ods. 3 zákona.

7. Ďalšie písomné vyjadrenia zo strany žalobcu a žalovaného 2/ podané neboli.

8. Žalovaný 1/ sa k veci písomne nevyjadril.

9. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec v intenciách ustanovení § 379 a § 380 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. v medziach podaného odvolania a jeho dôvodov.

10. V zmysle ustanovenia § 385 ods. 1 CSP nebolo potrebné na prejednanie odvolania žalovaného 2/ nariaďovať pojednávanie.

11. Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, a preto je potrebné ho potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

12. V zmysle § 378 ods. 1 CSP na konanie na odvolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

13. Odvolací súd je v zásade viazaný rozsahom odvolania (§ 379 CSP) a odvolacími dôvodmi (§ 380 ods. 1 CSP).

14. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

15. Z obsahu odvolania vyplýva, že žalobca uplatnil vo svojom odvolaní odvolací dôvod spočívajúci v nesprávnom právnom závere súdu prvej inštancie (§ 365 ods. 1 písm. h/ CSP).

16. Právnym posúdením v zmysle odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. h/ CSP je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

17. Na základe preskúmania správnosti napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na správne zistenie skutkového stavu veci, dospel k správnym skutkovým záverom, ktoré majú oporu vo vykonaných dôkazoch a vec správne právne posúdil. Súd prvej inštancie sa riadne a podrobne vysporiadal so všetkými podstatnými skutkovými tvrdeniami a argumentami strán, v odôvodnení rozsudku uviedol, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých vychádzal a ako ich vyhodnotil a ako vec právne posúdil. Prijaté právne závery náležite vysvetlil spôsobom, z ktorého je zrejmé, akými úvahami sa riadil. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

18. V prejednávanvej veci žalobca uplatňuje nárok na zaplatenie žalovanej sumy titulom náhrady ním vyplatených dávok invalidného dôchodku a úrazovej renty poškodenému M. M.. Žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla spôsobil dňa 3.7.2005 dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej došlo k poškodeniu zdravia M. M.. Žalovaný 1/ ako vodič bol súdom v trestnom konaní uznaný vinným z trestného činu ublíženia na zdraví a neposkytnutia pomoci, za čo bol aj odsúdený. Poškodený bol uznaný invalidným,

pričom žalobca mu za obdobie od 1.1.2016 do 31.12.2016 vyplatil dôchodkové dávky formou invalidného dôchodku vo výške celkom 5 599,20 eur. V čase dopravnej nehody motorové vozidlo, ktorým bolo ublížené na zdraví M. M., a ktoré viedol žalovaný 1/, bolo zmluvne poistené u žalovaného 2/. Takto zistený skutkový stav nebol medzi stranami sporný. Žalovaný 1/ nárok žalobcu voči nemu v konaní nerozporoval. Spornou zostala otázka, či žalobca je oprávnený uplatniť svoj nárok priamo voči žalovanému 2/ ako poisťovateľovi alebo nie, keď žalovaný 2/ namieta postavenie žalobcu vo vzťahu k nemu ako poškodeného v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a teda svoju pasívnu vecnú legitimitáciu v konaní.

19. Podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom do 31.03.2007 poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení, ako aj škody vzniknutej úhradou nákladov zdravotnej starostlivosti, dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia.

20. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom do 31.03.2007 poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poistné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

21. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení účinnom od 01.04.2007 (novelizovaný zákonom č. 110/2007 Z.z.) poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil príslušným subjektom uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, dávky nemocenského zabezpečenia, úrazové dávky, dávky úrazového zabezpečenia, dôchodkové dávky, dávky výsluhového zabezpečenia a dôchodky starobného dôchodkového sporenia, ak poistený je povinný ich nahradiť týmto subjektom.

22. Podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení Sociálna poisťovňa má právo voči tretím osobám na náhradu škody, ktorá jej vznikla výplatom dávok v dôsledku ich zavineného protiprávneho konania; výšku škody preukazuje Sociálna poisťovňa potvrdením príslušnej organizačnej zložky Sociálnej poisťovne o výške vyplatených dávok.

23. Odvolací súd po preskúmaní veci zistil, že súd prvej inštancie správne rozhodol, keď zaviazal žalovaného 2/ zaplatiť žalobcovi žalovanú sumu spoločne so žalovaným 1/.

24. Najvyšší súd v rozhodnutí sp. zn. 5Cdo/71/2003, ktoré bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdu Slovenskej republiky pod č. R 26/2005 dospel k záveru, že nárok poisťovne podľa § 31 ods. 1 zákona č. 274/1994 Z. z. je jej samostatným regresným nárokom a vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka o náhrade škody má táto úprava povahu špeciálneho ustanovenia. Daný regresný nárok Sociálnej poisťovne nie je nárokom na náhradu škody v zmysle Občianskeho zákonníka, ale ide o samostatný nárok na náhradu škody vyplývajúci priamo z predmetného ustanovenia zákona č. 274/1994 Z. z., ktoré má z dôvodu, že upravuje občianskoprávny nárok, povahu špeciálneho ustanovenia vo vzťahu k ustanoveniam Občianskeho zákonníka o náhrade škody.

25. Ďalej Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/109/2018 zo dňa 26.06.2018 poukázal na to, že dôvodová správa k § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. konštatovala, že právna úprava obsiahnutá v tomto ustanovení bola prevzatá z predchádzajúcej právnej úpravy účinnej do 31. decembra 2003. V súvislosti s tým vyslovil názor, že aj po zmene právnej úpravy účinnej od 1. januára 2004 je zachovaná podstata tých právnych úvah a záverov Najvyššieho súdu, ktoré boli vyjadrené v judikáte R 26/2005. Na základe uvedeného konštatoval, že nárok Sociálnej poisťovne podľa § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. je preto jej samostatným regresným nárokom, ktorý nie je nárokom na náhradu škody v zmysle Občianskeho zákonníka, ale samostatným nárokom na náhradu škody vyplývajúcim z predmetného ustanovenia. To, čo sa v pôsobnosti zákona č. 461/2003 Z. z. rozumie pod "škodou", vyplýva priamo z

§ 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., ktorý preto vo vzťahu k všeobecnej úprave danej Občianskym zákonníkom (lex generalis) predstavuje osobitný právny predpis (lex specialis) majúci pri aplikácii prednosť. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto v citovanom rozhodnutí sp.zn. 3Cdo/109/2018 zo dňa 26.06.2018 uzavrel, že škodou v zmysle § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. treba rozumieť ujmu, ktorá vznikla tým, že Sociálna poisťovňa vyplatila dávku dôchodkového poistenia v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretích osôb.

26. Hmotnoprávnym základom pre uplatnenie špecifického práva žalobcu na náhradu škody vzniknutej výplatom dôchodkovej dávky je od 1.12.2004 vyššie citované ust. § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení. Podľa uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 3MCdo/19/2008 zo dňa 21.01.2009 zákonným predpokladom vzniku nároku Sociálnej poisťovne podľa uvedeného ustanovenia je, že poisťovňa uhradila svojmu poistencovi dávky dôchodkového zabezpečenia, ktoré boli vyplatené ako následok zavineného protiprávneho konania tretej osoby proti poistencovi. Na základe § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení vyplatením dávok sociálneho poistenia vznikajú Sociálnej poisťovni regresné nároky i zo zodpovednosti za škodu spôsobenej prevádzkou motorového vozidla.

27. S účinnosťou od 01.11.2003 (do 31.03.2007) ust. § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla obsahovalo právo poisteného z poistenia zodpovednosti, aby poisťovateľ (žalovaný 2/), za poisteného žalovaného 1/ nahradil poškodenému uplatnené a preukázané nároky na náhradu škody vzniknutej, okrem iného, úhradou dávok nemocenského poistenia a dávok dôchodkového poistenia. Napriek doslovnej dikcii uvedeného zákonného ustanovenia, náklady spočívajúce vo vyplatených dávkach nemocenského poistenia a dôchodkového poistenia, mohli a môžu vzniknúť iba žalobcovi, Sociálnej poisťovni, ako jedinému nositeľovi sociálneho poistenia v zmysle zákona o sociálnom poistení. Citované zákonné ustanovenie potom nemožno vykladať len výlučne striktno gramaticky, tak, ako požaduje žalovaný 2/, že nárok na náhradu škody vzniknutej úhradou dávok dôchodkového poistenia, patrí len priamo poškodenému dopravnou nehodou (ktorým v zmysle jeho argumentácie nie je žalobca). Žalovaný 1/ mal nepochybne z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil, okrem iného aj škodu vzniknutú úhradou dávok dôchodkového poistenia, ktorá škoda však mohla vzniknúť len subjektu, ktorý takéto dávky poškodenému v dôsledku zranení následkom dopravnej nehody, vyplatil, pretože poistený žalovaný 1/ (a ani iná fyzická či právnická osoba odlišná od žalobcu) nie je a nemohol byť nositeľom dôchodkového poistenia a poskytovanie invalidných dôchodkových dávok poškodenému M. M. mu neprináležalo. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že i v čase, kedy došlo k dopravnej nehode v súdnej veci (03.07.2005) bola Sociálna poisťovňa oprávnená na to, aby škoda, ktorá jej vznikla úhradou dávok dôchodkového poistenia, bola uhradená v zmysle § 4 ods. 2 zákona o povinnom zmluvnom poistení poisťovateľom. Práve za účelom odstránenia logických rozporov v danej právnej úprave zákon o povinnom zmluvnom poistení ako i zákon o sociálnom poistení boli novelizované (o.i. zákon č. 110/2007 Z.z.), na základe čoho došlo k úprave a precizovaniu vzájomných vzťahov medzi poisteným, poisťovateľom a Sociálnou poisťovňou. V zmysle ust. § 4 ods. 3 zákona o povinnom zmluvnom poistení v znení účinnom od 01.04.2007 poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil uplatnené, preukázané a vyplatené náklady zdravotnej starostlivosti, vrátane dôchodkových dávok, a to príslušným subjektom. V tomto ustanovení už pri poznámke 6b je odkaz na zákon o sociálnom poistení, a teda ide o konkrétne určenie subjektu - Sociálnej poisťovne. Uvedená zmena reflektovala i odvolateľom namietanú skutočnosť, že regresy zdravotných poisťovní, ako aj Sociálnej poisťovne voči poisťovňam, sú ujmu, ktorá vznikla až následne, teda, žalobca síce neutrpel škodu priamo prevádzkou motorového vozidla, ale v dôsledku prevádzky motorového vozidla došlo ku škode na zdraví, v dôsledku čoho bol žalobca povinný vyplatiť dávky (náklady zdravotnej starostlivosti, nemocenské dávky, a pod., vrátane dávok dôchodkových). Z materiálneho hľadiska sa však postavenie Sociálnej poisťovne nezmenilo, bola i je jediným oprávneným verejným nositeľom sociálneho poistenia, ktorému prislúcha poskytovanie o.i. invalidných dôchodkových dávok a ust. § 238 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v čase poistnej udalosti i po 01.04.2007 priznávalo Sociálnej poisťovni samostatný špecifický nárok na náhradu škody. Nedostatky dovtedajšej právnej úpravy týkajúcej sa pojmovej nedôslednosti však nemôžu byť na ťarchu žalobcu. Výklad ponúkaný žalovaným 2/ by v dôsledku prílišného formalizmu bránil Sociálnej poisťovni, ktorej nesporne vznikla ujma tým, že vyplatila poškodenému dávky v dôsledku zavineného protiprávneho konania tretej osoby (žalovaného 1/), uplatniť si ich refundáciu prostredníctvom poisťovateľa, teda žalovaného 2/, ak v čase poistnej udalosti mal poistený (žalovaný 1/) uzavretú - poistnú zmluvu, predmetom ktorej bolo poistenie

osobného motorového vozidla pre zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Je v podstate bez právneho významu, či právna úprava do novely zákonom č. 110/2007 Z.z. túto ujmu považovala za škodu, a po novele za regresný nárok, ak nedošlo k zmene samotného obsahu tohto pojmu. Súd prvej inštancie ďalej dôvodne poukázal na ust. § 15 ods. 1 zákona o povinnom zmluvnom poistení, podľa ktorého náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému s tým, že poškodený, ktorým je vo vyššie uvedenom rozsahu vnímaná i Sociálna poisťovňa, je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať. Bez ohľadu na to, žalobcovi nepochybne vznikla škoda až momentom vyplatenia dávok (teda za účinnosti novely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla účinnnej od 01.04.2007). V čase poisťnej udalosti i v čase vyplatenia dávok bol potom treťou osobou, voči ktorej má žalobca právo na náhradu škody v zmysle § 238 ods. 1 zákona č.461/2003 Z.z. v spojení s § 4 ods. 2 písm. a/ z.č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla účinného do 31.03.2007, resp. § 4 ods. 3 z. č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla účinného od 01.04.2007, žalovaný 2/ ako poisťovateľ.

28. Na základe vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti, týkajúcej sa uloženej povinnosti žalovaného 2/, potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

29. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní úspešnému žalobcovi odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanému 2/ v rozsahu 100%.

30. O výške náhrady trov odvolacieho konania žalobcu rozhodne v súlade s § 262 ods. 2 v nadväznosti na § 251 CSP súd prvej inštancie .

31. Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Trenčíne pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).